

EN TOTA REVOLUCIÓ ES GUANYA I ES PERD: PER A QUÈ SERVEIXEN LES REVOLUCIONS?

Em permeto entrar en desacord amb Fidel Castro quan va afirmar que les revolucions no són un llit de roses. Perquè ho són. En cada revolució descansa una idea agredolça de llibertat. Tan bonica i esperançadora com els pètals d'una rosa i tan perillosa al tacte com les seves espines. Això dit, el mateix Castro deia que les revolucions són una lluita entre el passat i el futur. I és per això que seveixen les revolucions.

Però ara imagina. Imagina que gairebé pots sentir la llibertat i la felicitat a tocar de les puntes dels dits, però que si la vols, has de donar alguna cosa a canvi. La teva vida, potser, o la dels teus amics i familiars. La destrucció de la teva ciutat. Potser ja no és tan desitjable, oi? O sí? Aquesta decisió fa que les revolucions siguin tant esperançadores com tràgiques. I ens podem preguntar, i doncs, per a què serveixen?

Doncs per a dir que ja n'hi ha prou. A l'última instància les revolucions són una forma de progrés. Serveixen per evidenciar que cal un canvi en la manera que tenim d'entendre i organitzar la societat. És veritat que poden no ser la forma de progrés més desitjable, pels danys que poden causar, però després d'un llarg període de malestar social o polític, el progrés es fa inevitable. I si aquest progrés és frenat per part de l'autoritat, el canvi no es pot produir a poc a poc i esclata una revolució: un canvi sobtat i radical de l' statu quo.

Les revolucions apareixen quan la societat de manera col·lectiva se n'adona que viu una situació injusta. Així doncs, els revolucionaris teoritzen sobre les idees de la revolució i la societat s'uneix al seu darrere. I aquesta unió és als ulls de la història més important que les pèrdues individuals. És dur, però la vida és així. En biologia, la supervivència de l'espècie és prioritària davant la supervivència de l'individu. I passa el mateix durant les revolucions, ja que a les revolucions no es lluita per la vida individual, sinó pel que es considera el bé comú.

Però no podem viure en un estat d'etern conflicte, i el món no s'aguanta amb idees. Al cap i a la fi, el que busquen les revolucions és una nova manera de fer i d'organitzar. I així, com va dir Kafka, tota revolució s'evapora i deixa enrere el llim d'una nova burocràcia. I així defineixo jo la utilitat de les revolucions. Quan les idees que les impulsen estableixen les bases s'un sistema més just i lliure, són un èxit, i tot el que es perd per aconseguir-ho, encara que tràgic, cobra sentit. Quan les idees que les impulsen són incapaces d'establir un sistema més just i lliure, són un fracàs.

Tanmateix, no m'agrada parlar d'utilitat quan intervenen vides humanes. Perquè nosaltres som essencialment poc útils, i fem coses inútils a efectes pràctics per la nostra supervivència: l'art, la filosofia, la medicina... De totes maneres, totes aquestes disciplines són valuosíssimes, i ens fan el que som. La nostra dimensió emocional i mental fa que la utilitat sigui un concepte estrany per descriure les nostres accions. I les revolucions no són cap excepció. Totes les pèrdues que es pateixen són una tragèdia. I és per això que cal que siguem conscients del nostre entorn, i dels canvis que pateix. D'aquesta manera podríem evitar que la radicalitat i la brusquedat de les revolucions s'emportin vides pel camí. I amb sort, el dia de demà estarem millor que avui.

Sara Ridao
Institut Carles Rahola